

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
คำนำจากคณะผู้ศึกษา	(3)
สารบัญ	(5)
1 บทนำ	1-1
2 สถานการณ์และประเด็นปัญหา	2-1
2.1 สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2-6
2.1.1 ทรัพยากรป่าไม้	2-6
2.1.2 ความหลากหลายทางชีวภาพ	2-19
2.1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดิน	2-28
2.1.4 ทรัพยากรน้ำ	2-47
2.1.5 การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	2-83
2.2 สถานการณ์ด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และภูมิปัญญาชาวบ้าน	2-109
2.2.1 สถานการณ์	2-109
2.2.2 ผลการประเมินคุณค่าความสำคัญและภัยคุกคาม	2-117
2.2.3 การแก้ไขปัญหาศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และภูมิปัญญาชาวบ้าน	2-118
2.2.4 การอนุรักษ์ ฟื้นฟูบูรณะ และใช้ประโยชน์จากศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และภูมิปัญญาชาวบ้าน	2-120
2.3 สถานการณ์ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	2-122
2.3.1 สถิติการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	2-122
2.3.2 แหล่งท่องเที่ยวในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	2-125
2.3.3 ศักยภาพและขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวหลักบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	2-125

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 สถานการณ์และประเด็นปัญหา (ต่อ)	
2.3.4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	2-133
2.3.5 แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	2-138
2.3.6 การกำหนดกลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	2-142
2.3.7 มาตรการในการควบคุมและลดความเสี่ยงของผลกระทบต่อ ระบบนิเวศ วิถีชีวิต ชุมชนวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	2-146
2.4 กลไกในการบริหารจัดการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	2-147
2.4.1 การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการลุ่มน้ำ ทะเลสาบสงขลา	2-147
2.4.2 รูปแบบการบริหารองค์กรในลุ่มน้ำ	2-150
2.4.3 การบริหารลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในปัจจุบัน (2547)	2-171
2.4.4 แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	2-179
2.4.5 ข้อเสนอแนะในการปรับเปลี่ยนกลไกการบริหารในปัจจุบัน	2-197
2.5 สรุปประเด็นปัญหาของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	2-200
เอกสารอ้างอิง	2-210
 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	 3-1
3.1 วิสัยทัศน์	3-1
3.2 วัตถุประสงค์	3-2
3.2.1 มิตินิเวศ	3-2
3.2.2 มิต เศรษฐกิจ	3-2
3.2.3 มิตสังคม	3-2
3.3 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	3-3
3.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	3-3
3.5 ตัวชี้วัดแผน	3-15
3.6 โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์	3-17
3.7 ผู้รับผิดชอบจากการดำเนินการตามแผนแม่บท	3-18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (ต่อ)	
3.8 การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์	3-20
3.8.1 การประเมินค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมที่สูญเสียไป	3-20
3.8.2 การเปรียบเทียบทางเลือกในการพัฒนาพื้นที่ ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ใน 2 ลักษณะ	3-20
4 โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์	4-1
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และ ความหลากหลายทางชีวภาพ	4-7
1.1 โครงการฟื้นฟูพื้นที่ป่าบริเวณต้นน้ำในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	4-7
1.2 โครงการฟื้นฟูและรักษาป่าพรุบริเวณทะเลสาบ	4-12
1.3 โครงการฟื้นฟูป่าชายเลนในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	4-16
1.4 โครงการจัดที่ดินในพื้นที่สาธารณะเพื่อรองรับราษฎรจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์	4-20
1.5 โครงการขุดลอกทะเลสาบเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ	4-22
1.6 โครงการขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่หายากและเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์	4-24
1.7 โครงการอนุรักษ์และขยายพันธุ์โลมาอิรวดี	4-25
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การใช้ประโยชน์ทรัพยากรลุ่มน้ำอย่างยั่งยืน	4-26
2.1 โครงการจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่นาข้าว	4-26
2.2 โครงการปรับปรุงดินเปรี้ยวและดินเค็ม	4-29
2.3 โครงการอนุรักษ์ดินเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน	4-32
2.4 โครงการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำในพื้นที่เกษตรกรรม	4-33
2.5 โครงการควบคุมการสูบน้ำจากทะเลสาบสงขลาเพื่อใช้ในการเกษตร	4-35
2.6 โครงการปรับปรุงประปาชุมชนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	4-38
2.7 โครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรชุมชนเพื่อบริหารจัดการน้ำ ในระดับลุ่มน้ำย่อย	4-41
2.8 โครงการควบคุมและกำกับดูแลการใช้น้ำบาดาล	4-45
2.9 โครงการระบบคาดการณ์น้ำหลากในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	4-50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ (ต่อ)	
2.10 โครงการฟื้นฟูทะเลน้อยเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	4-53
2.11 โครงการขุดลอกลำคลองและปากคลองสายหลัก	4-57
2.12 โครงการปรับปรุงถนนที่ขวางทางน้ำ และเป็นสาเหตุให้เกิดน้ำท่วม	4-59
2.13 โครงการศึกษาความเหมาะสมในการพัฒนาการขนส่งทางน้ำ ในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	4-61
2.14 โครงการพัฒนาการขนส่งมวลชนด้วยรถไฟระหว่าง เมืองหาดใหญ่-เมืองสงขลา	4-63
2.15 โครงการจัดการการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำให้ยั่งยืน	4-66
2.16 โครงการจัดระเบียบเครื่องมือประมงจำพวกไซนั่ง ในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง	4-69
2.17 โครงการยุติการทำประมงทำลายล้างที่เป็นเครื่องมือ ไม่ประจำที่ ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลาและพริควนเค็ง	4-71
2.18 โครงการปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงประเภทโพงพาง	4-73
2.19 โครงการจัดการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งที่เหมาะสม	4-76
2.20 โครงการจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชนด้วยการทำฟาร์มทะเล	4-78
2.21 โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนด้านการประมง	4-80
2.22 โครงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา	4-83
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การควบคุมและป้องกันมลพิษ	4-85
3.1 โครงการประเมินเทคโนโลยีทางเลือกที่เหมาะสมในการจัดการมลพิษ จากของเสียฟาร์มสุกร	4-85
3.2 โครงการบริหารจัดการเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาทุพโภชนาการ ในทะเลสาบสงขลา	4-88
3.3 โครงการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาล เพื่อลดมลสาร ลงสู่ทะเลสาบสงขลา และเป็นแหล่งน้ำทางเลือกเพื่อการเกษตรกรรม	4-93
3.4 โครงการปรับปรุงและเพิ่มศักยภาพการดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสีย ของแหล่งกำเนิดมลพิษในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	4-96

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ (ต่อ)	
3.5 โครงการเสริมสร้างความรู้ ทัศนคติ และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ และความตระหนักในปัญหามลพิษ	4-98
3.6 โครงการจัดอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้และศักยภาพในการจัดการมลพิษน้ำและมูลฝอยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในเขตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	4-101
3.7 โครงการติดตามประเมินผลเพื่อขยายผลโครงการจัดการมลพิษ ณ แหล่งกำเนิด ประเภทต่างๆ ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	4-103
3.8 โครงการศึกษาอุทกธรณีวิทยาเพื่อจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับเป็นแหล่งฝังกลบขยะ	4-105
3.9 โครงการจัดการมูลฝอยชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาโดยกลไกของสหการ	4-107
3.10 โครงการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมคลองลำโรง คลองลำป่า และคลองอยู่ตะเภา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม	4-111
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว	4-113
4.1 โครงการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4-113
4.2 โครงการสนับสนุนการแปรรูปน้ำตาลโตนดในคาบสมุทรสตูล	4-116
4.3 โครงการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี	4-118
4.4 โครงการอุทยานประวัติศาสตร์เมืองเก่าสงขลาฝั่งหัวเขาแดง	4-120
4.5 โครงการอุทยานประวัติศาสตร์เมืองเก่าพัทลุงเขาชัยบุรี	4-122
4.6 โครงการพัฒนาฐานข้อมูลขององค์ความรู้ท้องถิ่นและชุดการเรียนรู้การสอนเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชนและประชาชน	4-124
4.7 โครงการจัดตั้งสถาบันการเรียนรู้ของชาวบ้าน	4-126
4.8 โครงการพัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4-129
4.9 โครงการบูรณาการและยกระดับประสิทธิภาพ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	4-132
4.10 โครงการส่งเสริมความหลากหลายของรูปแบบ และกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	4-136

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ (ต่อ)	
4.11 โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับแหล่งท่องเที่ยว	4-141
4.12 โครงการส่งเสริมการสร้างสื่อความรู้ ความรัก และความหวงแหน ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาแบบบูรณาการ	4-144
4.13 โครงการพัฒนาบุคลากร ด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำ ทะเลสาบสงขลา	4-148
 ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ	 4-151
5.1 โครงการการตั้งสถาบันการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	4-151
5.2 โครงการจัดตั้งหน่วยงานบริหารงานวิจัยลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	4-155
5.3 โครงการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	4-157
5.4 โครงการศึกษาติดตามเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	4-159
5.5 โครงการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ทะเลสาบสงขลา	4-161
 คณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	 (i)
คณะกรรมการกำกับโครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	(ii)
คณะผู้ศึกษา	(iii)